

Bouwsteen ten behoeve van de VHR-opgave

Soorten van de Vogelrichtlijn¹ voor zover betrokken bij de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden

A008 Geoorde Fuut² *Podiceps nigricollis*, niet-broedvogel (*Versie oktober 2024*)

Deze bouwsteen richt zich op de Geoorde Fuut in de hoedanigheid van niet-broedvogel. De soort overwintert in grote wateren, zowel in de kustzone en in estuaria als in grote zoetwaterplassen. Met name de Zuidwestelijke delta is een belangrijk overwinteringsgebied. In Nederland worden de hoogste aantallen (2.200-4.500 vogels) echter bereikt in de nazomer, wanneer er duizenden Geoorde Futen naar de Zuidwestelijke Delta komen om te ruien. Dit is in die periode de grootste concentratie in Noordwest-Europa. In de winter gaat het om 940-1.600 vogels. Het menu bestaat voor een groot deel uit insecten en hun larven, aangevuld met weekdieren, kreeftachtigen, amfibieën en kleine vissen. In Nederland komt op enig moment in de niet-broedperiode maximaal 4% (nazomer) van de Europese flyway-populatie voor.

I. Samenvatting

Landelijk doel³

Vigerend landelijk doel (zie doelendocument, ministerie van LNV 2006) <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.640 vogels (seizoensgemiddelde⁴).</i>	1.640 vogels (seizoensgemiddelde)
Voorstel nieuw landelijk doel 2050 <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor een populatie van ten minste 1.000 vogels (seizoensgemiddelde), waarmee een gunstige Staat van Instandhouding wordt behouden.</i>	1.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Gunstige Referentiewaarde Populatie <i>Omvang populatie behorende bij de toestand waarin een populatie in ons land in een ecologisch 'gezonde' situatie verkeert (zie Vogel et al. 2021).</i>	1.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Huidige populatieomvang <i>Gemiddeld aantal vogels in de periode 2014/15-2019/20 (seizoensgemiddelde).</i>	1.200 vogels (seizoensgemiddelde)

Voorstel voor regionale opgave

Het aantal vogels per regio (provincies en rijkswateren) en de regionale opgaves voor 2050 zijn in tabel 1 weergegeven. Voor de provincies is dit exclusief het aandeel rijkswateren. In deze bouwsteen zijn de rijkswateren gedefinieerd als het voortouwgebied⁵ van Rijkswaterstaat (RWS). Omdat er voor de Geoorde Fuut als niet-broedvogel geen aanvullende landelijke opgave is, is er ook geen aanvullende regionale opgave. In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt. Veruit het grootste deel van de Nederlandse niet-broedpopulatie Geoorde Futen is in de rijkswateren te vinden.

¹ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB 2010, L 20), zoals laatstelijk gewijzigd bij verordening (EU) nr. 2019/1010 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 (PB 2019, L 170).

² Niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Voor Natura 2000-gebieden relevant als broedvogel en niet-broedvogel.

³ Het vigerend landelijk doel is niet zonder meer te vergelijken met het voorgestelde nieuwe landelijke doel. Bij het voorgestelde nieuwe landelijke doel is gebruik gemaakt van sinds 2006 beschikbaar gekomen nieuwe gegevens en informatie, correcties en voortschrijdend inzicht m.b.t. de in Nederland aanwezige vogelpopulaties (zie ook van Kleunen et al. 2017). Daarnaast zijn er verschillen in de systematiek om de landelijke doelen te bepalen (ministerie van LNV 2006, Vogel et al. 2021).

⁴ De som van maandelijks schattingen (tellingen en modelvoorspellingen voor juli-juni), gedeeld door 12. Seizoensgemiddelde is een maat voor de aanwezigheid van een soort in het gehele niet-broedseizoen waar afzonderlijke maandaantallen sterk van elkaar kunnen wisselen. Ze geven een betrouwbaarder beeld dan seizoensmaxima, waar toeval een grotere rol speelt.

⁵ Natura 2000-gebied waar RWS of een provincie voortouwnemer is. De rol van voortouwnemer is vooral die van eerst verantwoordelijke bij het opstellen van het beheerplan.

Tabel 1. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Geoorde Fuut als niet-broedvogel voor 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. De trend voor de rijkswateren is niet bepaald, echter wanneer het aandeel binnen de rijkswateren meer dan 70% betreft wordt aangenomen dat de trend in deze regio overeenkomt met de landelijke trend.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2050
rijkswateren	1.030	86%	matige afname	860
Zeeland	50	4%	matige afname	40
Noord-Brabant	30	3%	sterke toename	30
Gelderland	30	2%	sterke toename	20
Groningen	20	2%	matige toename	20
Zuid-Holland	10	1%	sterke afname	10
Overijssel	10	1%	matige afname	10
Limburg	10	1%	sterke toename	10
Overige regio's	10	<1%	-	behoud eventuele rust- en foerageer- locaties
Landelijk	1.200	100%	matige afname	1.000

Prioritering

De Geoorde Fuut bevindt zich als niet-broedvogel in een gunstige Staat van Instandhouding en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

II. Inhoudelijke onderbouwing van de bouwsteen

1. Staat van Instandhouding (SvI)

De huidige SvI van de Geoorde Fuut als niet-broedvogel wordt als 'gunstig' beoordeeld:

Verspreidingsgebied	gunstig
Populatie	gunstig
Leefgebied	gunstig
Toekomstperspectief	gunstig
Staat van Instandhouding	gunstig

Het verspreidingsgebied van de Geoorde Fuut als niet-broedvogel is de afgelopen decennia toegenomen. Op de lange termijn neemt de populatie in aantal toe (figuur 1). De omvang en de kwaliteit van het leefgebied zijn op orde. De populatieaantallen vertonen op de lange termijn een toename en liggen boven de Gunstige Referentiewaarde (GRW) van 1.000 vogels (zie soortspecifieke onderbouwing hieronder, generieke uitleg box 1, tabel 2, figuur 1). Ondanks de op korte termijn matig afnemende trend kan het toekomstperspectief als 'gunstig' worden beoordeeld, omdat er inmiddels weer stabilisatie van de trend plaats lijkt te vinden en omdat er geen knelpunten worden verwacht die een gunstige SvI in de weg kunnen staan. In het doelendocument werd de SvI als 'matig ongunstig' ingeschat vanwege een ongunstig toekomstperspectief. De afhankelijkheid van (toentertijd) één locatie – de Grevelingen – werd als een risico voor duurzame instandhouding van de populatie ingeschat (ministerie van LNV 2006).

Nadere onderbouwing GRW⁶

De populatieomvang van de Geoorde Fuut als niet-broedvogel ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (Directive Value, DV) betrof 120 vogels (gemiddeld seizoensgemiddelde 1977/78-1981/82). Om te bepalen in hoeverre de DV een populatieomvang op een gunstig niveau weerspiegelt, en dus als GRW kan dienen, wordt deze vergeleken met de Ecologisch Gunstige Referentie (EGR). De EGR voor Geoorde Fuut betreft de gemiddelde populatieomvang in 1980/81-2009/10 (1.000 vogels), een periode die voor estuariene viseters zoals de Geoorde Fuut als gunstig wordt beschouwd (zie box 1, Vogel *et al.* 2021). Omdat er voor deze groep viseters geen korte (relatief) stabiele periode te definiëren valt die als gunstige referentie kan dienen, is gekozen voor het gemiddelde over een langere periode als EGR. De EGR ligt met 1.000 vogels boven de DV van 120 vogels, waarmee de GRW wordt bepaald op een seizoensgemiddelde van 1.000 vogels overeenkomstig de EGR.

Tabel 2. Informatie over de populatieomvang- en ontwikkelingen die betrokken is bij de beoordeling van de Staat van Instandhouding (SvI).

Aspecten kerngetallen SvI	Periode	Conclusie/output
Huidige populatieomvang	2014/15-2019/20	1.200 vogels (seizoensgemiddelde)
Beoordeling korte termijntrend	2008/09-2019/20	matige afname (-4,7% per jaar)
Beoordeling lange termijntrend	1980/81-2019/20	sterke toename (6,2% per jaar)
Gunstige Referentiewaarde Populatie	EGR	1.000 vogels (seizoensgemiddelde)

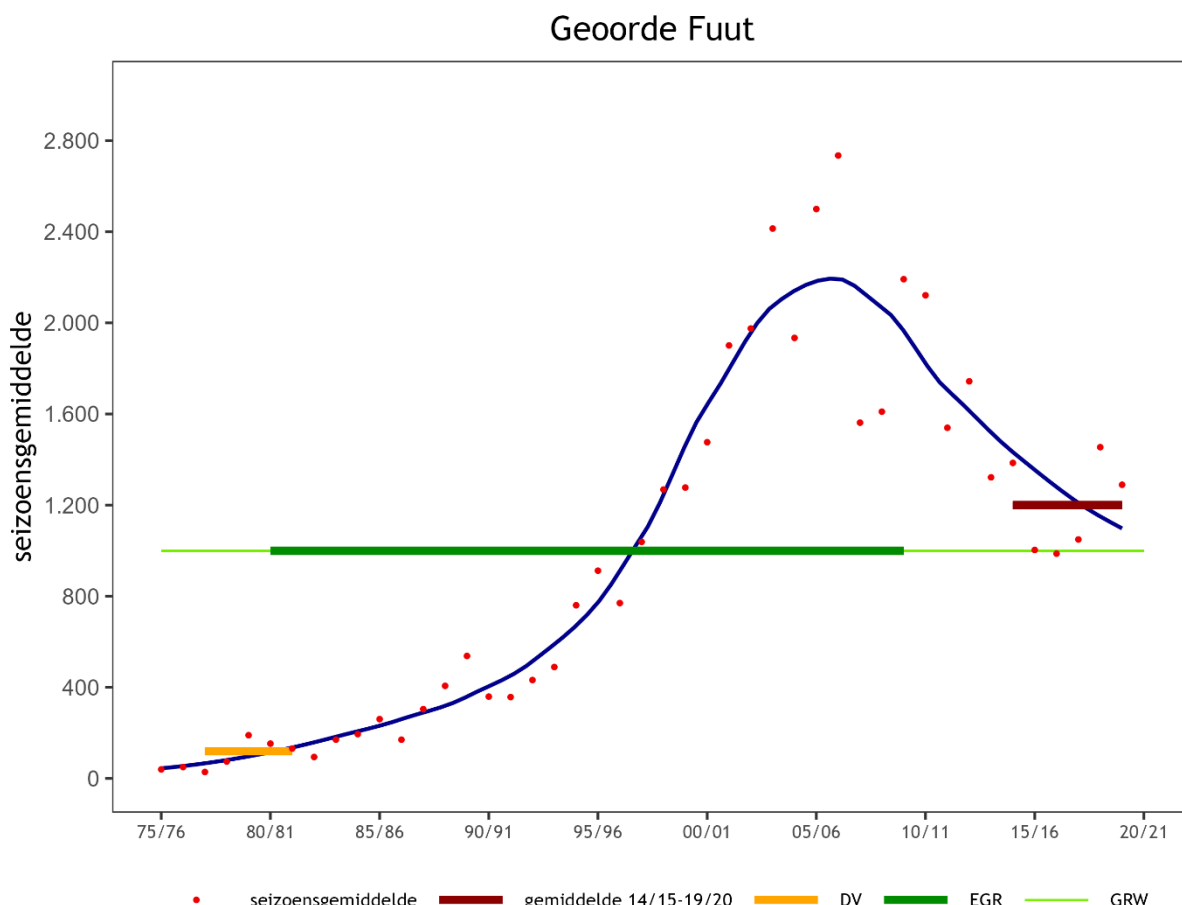
⁶ De te nemen stappen voor het bepalen van de GRW voor niet-broedvogels worden in detail toegelicht in Vogel *et al.* (2021), waarbij het stroomschema in figuur 5.5 (bepaling GRW) wordt gevolgd. Zie ook de generieke uitleg in box 1 van deze bouwsteen.

Box 1. Wat is de GRW en hoe wordt die bepaald voor niet-broedvogels

Bij de methodiek voor het bepalen van de SvI (Vogel *et al.* 2021) is het voor de beoordeling van het aspect populatie nodig om de actuele populatieomvang te vergelijken met een Gunstige Referentiewaarde (GRW, ofwel *Favourable Reference Value* (FRV)). De GRW schetst de populatieomvang in een ecologische toestand van een populatie die gunstig is en is een objectieve, wetenschappelijk onderbouwde waarde. Bij de bepaling worden alleen ornithologisch-ecologische aspecten betrokken. De GRW voor de populatiegrootte is geen doel op zich maar wel een belangrijke pijler voor de bepaling van de vitaliteit van de populatie. Voor een gunstige SvI moeten echter ook andere aspecten (verspreidingsgebied, leefgebied en toekomstperspectief) op orde zijn. Bij het bepalen van de GRW voor de populatie worden voor niet-broedvogels de hierna beschreven uitgangspunten gehanteerd.

- De Vogelrichtlijn bepaalt dat het niveau van de populatie ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (1980), de *Directive Value* (DV), behouden moet blijven. Om te voorkomen dat de DV sterk wordt beïnvloed door piek- of daljaren wordt een gemiddelde over 5 seizoenen aangehouden: de periode 1977/78-1981/82. Wanneer de DV aantoonbaar gunstig is, wordt de GRW gelijk gesteld aan de DV. Er zijn echter gevallen waarbij de periode rondom 1980 aantoonbaar geen gunstige periode is, bijvoorbeeld als gevolg van drukfactoren zoals waterkwaliteit en doorwerking van pesticiden.
- Om te bepalen in hoeverre de DV een populatieomvang op een gunstig niveau weerspiegelt wordt deze vergeleken met de *Ecologisch Gunstige Referentie* (EGR). De EGR weerspiegelt net als bij broedvogels de gemiddelde populatieomvang in een periode waarin de ecologische omstandigheden voor de soort relatief gunstig waren. Deze gunstige referentieperiode varieert per 'voedsel-habitatgilde', soorten die overeenkomstige eisen stellen aan hun leefgebied (zie tabel 5.2 in Vogel *et al.* 2021). Wanneer de EGR op een hoger niveau dan de DV ligt, dan geldt de EGR als GRW; de DV zal dan een ongunstige of minder gunstige situatie weerspiegelen. Als GRW geldt dus de DV *tenzij* de EGR hoger is.
- Wanneer de GRW wordt gebaseerd op een EGR die beïnvloed is door een ontwikkeling vóór de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn die het leefgebied van een soort onomkeerbaar heeft verkleind, dan is de GRW naar beneden bijgesteld. Daarvan is sprake bij enkele soorten die in belangrijke mate gebruik maken van het Zuidwestelijke Deltagebied. Door de Deltawerken is foerageergebied definitief verloren gegaan en per relevante soort is dit in mindering gebracht op de GRW.
- In sommige gevallen kan de EGR niet worden bepaald, bijvoorbeeld omdat de soort sterk toeneemt (>1% per jaar). Dit is o.a. het geval bij soorten die zich recent gevestigd hebben. Dan is de GRW bepaald op het gemiddelde van de periode 2014/15-2019/20.

Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar Vogel *et al.* (2021).

Figuur 1. Overzicht van de waarden waarmee de ‘Gunstige Referentiewaarde’ (GRW) voor de populatie van de Geoorde Fuut als niet-broedvogel is bepaald. Weergegeven is het globale populatieverloop op basis van de aantallen (seizoensgemiddelde, rode punten). Dit populatieverloop is weergegeven met een donkerblauwe solide lijn. Relevante waarden, inclusief de periode waar deze betrekking op hebben, zijn aangeduid met gekleurde horizontale balkjes: Directive Value (DV, 1977/78-1981/82, oranje), Ecologisch Gunstige Referentie (EGR, donkergroen) en populatieomvang in de periode 2014/15-2019/20 (donkerrood). De GRW zelf is weergegeven als lichtgroene horizontale lijn. Voor een verdere toelichting over de methodiek wordt verwezen naar box 1 en Vogel et al. (2021).

2. Landelijke opgave bij een gunstige Staat van Instandhouding (GSvI)

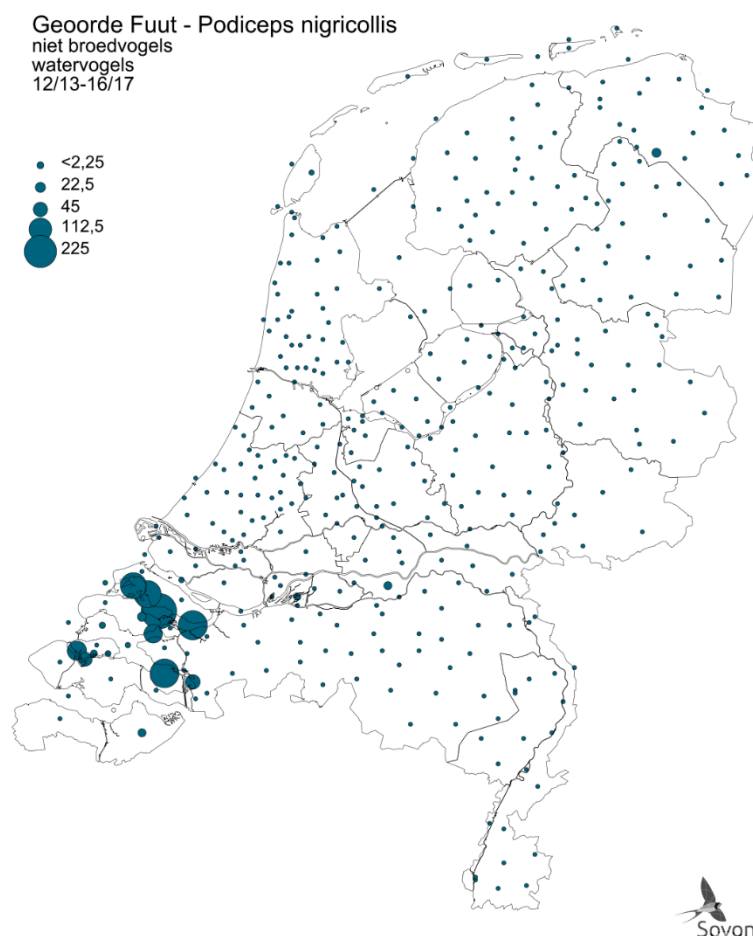
De populatieomvang overeenkomstig de GSvI komt uit op een seizoensgemiddelde van rond de 1.000 vogels. De landelijke opgave kan daarmee uitkomen op behoud van de huidige aantallen overwinteraars en doortrekkers. Gezien de matig afnemende trend van de afgelopen jaren is alertheid (via monitoring) echter geboden.

III. Haalbaarheid

1. Beoordeling landelijke opgave

De populatieontwikkeling van de Geoorde Fuut als niet-broedvogel komt deels overeen met de ontwikkeling van de soort als broedvogel. De aantallen buiten de broedtijd zijn lang op een laag peil gebleven, maar zijn in de jaren negentig snel toegenomen tot een piek van ruim 2.000 vogels (seizoensgemiddelde) in het eerste decennium van deze eeuw. De aantallen zijn inmiddels over hun piek heen en tonen de laatste 12 jaar weer een matige afname, waarbij inmiddels weer enige stabilisatie van de aantallen plaats lijkt te vinden. De hoogste aantallen worden bereikt in de nazomer, wanneer soms tot duizenden Geoorde Futen zich in de Zuidwestelijke Delta concentreren om te ruien (figuur 2). Gedurende het najaar en de winter lopen de aantallen in Nederland wat terug, maar ook voor overwinteraars blijft de Zuidwestelijke Delta het landelijk belangrijkste gebied. In het binnenland zijn

er 's winters maar weinig Geoorde Futen te vinden. Op grotere zoetwaterplassen houden zich hooguit enkele exemplaren op (van Dijk 2018).

Figuur 2. Verspreiding van de Geoorde Fuut als niet-broedvogel in de periode 2012/13 - 2016/17. Weergegeven is het gemiddelde seizoensgemiddelde (vogels) per hoofdgebied (cluster van telgebieden) (Sovon 2021).

2. Knelpunten en maatregelen

Knelpunten

Op dit moment zijn er op landelijk niveau geen belangrijke knelpunten die het behoud van de GSvI van de Geoorde Fuut als niet-broedvogel in de weg staan, al is vertroebeling van water in ieder geval in delen van zijn leefgebied wel een aandachtspunt (Arcadis 2023). De onderstaande analyse richt zich dan ook op behoud van de gunstige situatie.

Beheer en herstel-/verbetermaatregelen

- In de Grevelingen, voorheen het belangrijkste bolwerk van de niet-broedpopulatie van de Geoorde Fuut in Nederland, is de soort waarschijnlijk door afnemend voedselaanbod in aantal afgenomen (Arts *et al.* 2019). Inmiddels wordt ingezet op verbetering van de waterkwaliteit waardoor de vis- en garnalenpopulatie zich kan herstellen (zie ook Relevante ontwikkelingen beleid/beheer). Indien dat lukt wordt verwacht dat ook de voedselsituatie voor de Geoorde Fuut zich zal herstellen (Rijkswaterstaat 2017). Hiernaast zijn in de Oosterschelde zeegrasvelden ontwikkeld om de aanwezigheid van vis te stimuleren. Zeegrasvelden kunnen door vissen worden gebruikt voor eiafzet, of om in te schuilen. Zeegrasvelden worden aangelegd door vanaf een donorlocatie te plaggen en vervolgens aan te planten (Provincie Zuid-Holland 2022). Een andere optie om het onderwaterleven te bevorderen, is de aanleg van kunstmatige riffen in de vorm van een Modular Sealive System (MOSES), wat al sinds 2019 wordt toegepast in het Haringvliet. De resultaten hiervan worden nog onderzocht, maar de kunstmatige riffen waren al binnen een jaar bewoond door verschillende vissoorten en macrofauna (Provincie Zuid-Holland 2022).

- De Geoorde Fuut is gevoelig voor verstoring door waterrecreatie. De gemiddelde verstoringssafstand bedraagt 350 m (Krijgsveld *et al.* 2008). Met name tijdens de ruiperiode, wanneer de soort tijdelijk het vliegvermogen verliest (Cramp *et al.* 1977), is de verstoring gevoeligheid groot. Het inperken van waterrecreatie op plaatsen die van belang zijn voor de Geoorde Fuut zal het risico op verstoring verminderen (Rijkswaterstaat 2017).

Regionale verschillen

De Geoorde Fuut bevindt zich in een GSvI en ervaart op landelijk gebied geen belangrijke knelpunten. Wel is er op de korte termijn sprake van een landelijke afname die voor een groot deel veroorzaakt lijkt te worden door een afname in de Grevelingen, voorheen het belangrijkste bolwerk voor de niet-broedpopulatie van de Geoorde Fuut (Arts *et al.* 2019). De verminderde voedselsituatie lijkt dan ook voornamelijk in de Grevelingen een rol te spelen. Dit vermoeden wordt ondersteund door de trend van de soort in de overige delen van de Zuidwestelijke Delta, die juist toenemend is (Hoekstein *et al.* 2018).

Relevante ontwikkelingen op het vlak van beleid en beheer

Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW), onderdeel van het Nationaal Waterprogramma 2022-2027, richt zich op het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit, de aanleg van verloren en ontbrekende leefgebieden en verbindingen tussen de grote wateren en de inliggende natuurgebieden. Dit gebeurt onder andere in de Zuidwestelijke Delta, het belangrijkste gebied voor de Geoorde Fuut buiten de broedtijd. Met name het project 'Herstel van beperkt getij in de Grevelingen' biedt mogelijk perspectief voor de Geoorde Fuut als niet-broedvogel, omdat er wordt verwacht dat het herstel van beperkt getij zal leiden tot een verbeterde doorstroom van zuurstof- en nutriëntenrijk water. Als gevolg van deze verbeterde waterkwaliteit zal het voedselaanbod voor de Geoorde Fuut kunnen gaan toenemen.

Ontwikkelingen op biogeografische schaal

De Geoorde Fuut staat als kwetsbaar op de recente Europese Rode Lijst voor broedvogels (BirdLife International 2021), de trend is negatief. Van de Europese flyway-populatie overwintert ca. 1% hier jaarlijks (Wetlands International 2021), waardoor de winterpopulatie van de Geoorde Fuut van internationaal belang is. Echter dat aandeel is in de nazomer met naar schatting 4.500 vogels alleen al in het Deltagebied, veel hoger (>4%) (van Dijk 2018).

Kennisleemtes

Het vermoeden dat de Geoorde Futen in de Grevelingen sterk in aantal zijn afgenomen als gevolg van een verminderende voedselsituatie, kan niet bevestigd worden wegens gebrek aan recente kennis over de voedselbeschikbaarheid in de Grevelingen.

Beoordeling haalbaarheid populatieomvang in 2050

Op dit moment bevindt de Geoorde Fuut zich in een GSvI en is het toekomstperspectief 'gunstig'. In samenhang met de huidige populatieaantallen (2014/15-2019/20), die boven de GRW liggen, kan behoud van 1.000 vogels als haalbaar worden beoordeeld.

3. Advies landelijk doel

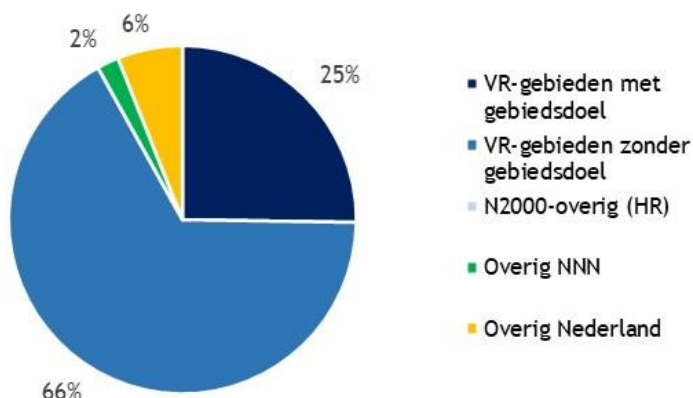
De populatieomvang bij een GSvI bedraagt 1.000 vogels (seizoensgemiddelde). De populatieomvang van ca. 1.200 vogels (seizoensgemiddelde) die momenteel in Nederland aanwezig is ligt hierboven en het toekomstperspectief is als 'gunstig' beoordeeld. Het advies is daarom om het landelijke doel voor 2050 op 1.200 vogels te stellen, overeenkomstig de omvang waarbij de soort duurzaam in het leefgebied kan voortbestaan. De landelijke opgave is in de huidige situatie gerealiseerd. Gezien de matig afnemende trend van de afgelopen jaren is alertheid (via monitoring) echter geboden.

IV. Regionale opgave

1. Actueel voorkomen

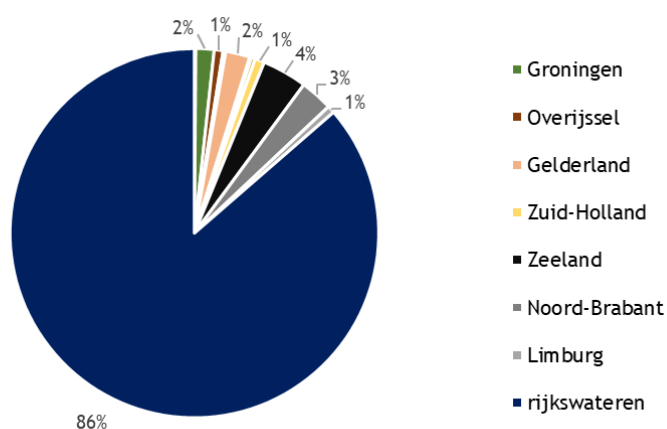
De meeste Geoorde Futen die buiten de broedtijd Nederland bezoeken, bevinden zich in vogelrichtlijngebieden (figuur 3). Sinds de sterke afname in de Grevelingen, één van de twee gebieden waar een instandhoudingsdoel voor de soort is bepaald, en de toename in de overige delen van de

Zuidwestelijke Delta, bevinden de meeste Geoorde Futen zich in vogelrichtlijngebieden zonder een gebiedsdoel voor de soort.

Figuur 3. Aanwezigheid in de afgelopen zes jaar (2014/15-2019/20, op basis van seizoensgemiddelde) in onder de Vogelrichtlijn aangewezen Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel voor de Geoorde Fuut als niet-broedvogel, de overige vogelrichtlijngebieden, overige Natura 2000-gebieden (habitatrichtlijngebieden), overig Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig Nederland (buiten N2000/NNN).

In figuur 4 wordt de verdeling gepresenteerd over de provincies en de rijkswateren. Het provincie-aandeel is exclusief rijkswateren, de aantallen in het rivierengebied worden wel aan de provincies toegekend. Voor deze indeling is gekozen omdat provincies en RWS (rijkswateren) de voortouwnemers voor de beheerplannen zijn. Veruit de meeste Geoorde Futen bevinden zich buiten de broedtijd in de rijkswateren, met name in de Zuidwestelijke Delta. De provincies nemen slechts kleine aandelen van de landelijke populatie voor hun rekening.

Figuur 4. Aanwezigheid van de Geoorde Fuut als niet-broedvogel in de afgelopen zes jaar (2014/15-2019/20) per provincie (exclusief rijkswateren) en in de rijkswateren. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS.

Vier gebieden, alle gelegen in de Zuidwestelijke Delta, nemen samen een zeer groot deel van de Nederlandse populatie Geoorde Futen als niet-broedvogel voor hun rekening: Oosterschelde, Grevelingen, Krammer-Volkerak en Veerse Meer (tabel 3). Inmiddels is niet meer de Grevelingen, maar de Oosterschelde de plek waar de grootste aantallen Geoorde Futen te vinden zijn. Alle overige gebieden bevatten slechts relatief lage aantallen. In beide gebieden waarin een instandhoudingsdoel voor de Geoorde Fuut is bepaald, Grevelingen en Markiezaat, wordt het instandhoudingsdoel niet gehaald.

Tabel 3. De belangrijkste gebieden voor de Geoorde Fuut als niet-broedvogel in de winterseizoenen 2014/15-2019/20. Het procentueel aandeel in de Nederlandse winterpopulatie is indicatief weergegeven (afgezet tegen landelijk seizoensgemiddelde of -maximum). Functie(s) van het gebied: f (foerageren). Type berekening (waarde): g = seizoensgemiddelde. VR = (mede) onder de Vogelrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied, VR* = VR-gebied met een instandhoudingsdoel voor de Geoorde Fuut als niet-broedvogel, HR = in het kader van de Habitatrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied (indien >5%), NNN = Natuurnetwerk Nederland (indien >5%), overig = overig Nederland, rw = rijkswateren (voortouwnemer RWS), IHD = huidig instandhoudingsdoel, - = geen IHD.

Gebied	Status	Regio	Functie (waarde)	Huidige populatie	Aandeel in NL	IHD (vogels)
Oosterschelde	VR/HR	rw	f (g)	312	26%	-
Grevelingen	VR*/HR	rw	f (g)	284	24%	1.500
Krammer-Volkerak	VR/HR	rw	f (g)	237	20%	-
Veerse Meer	VR	rw	f (g)	157	13%	-
Schouwen-Duiveland	overig	Zl	f (g)	18	2%	-
Bommelerwaard	overig	Gl	f (g)	16	1%	-
Haren - Zuidlaardermeer	NNN/overig	Gr	f (g)	13	1%	-
Markiezaat	VR*	NB	f (g)	13	1%	50
Haringvliet	VR/HR	rw	f (g)	10	1%	-
Biesbosch	VR/HR	NB	f (g)	9	1%	-

2. Advies voor regionale opgave voor 2050

Het voorgestelde landelijke doel voor 2050 vormt het uitgangspunt voor de regionale opgaves. De opgave wordt verdeeld naar rato van het aandeel van de regio in de landelijke populatie, tenzij er redenen zijn om daar gemotiveerd van af te wijken. Dat kan door verschillen in regionale trends (makkelijker te realiseren in regio's waar de soort het beter doet), verschil in areaal potentieel leefgebied en/of de nabijheid van bronpopulaties voor herstel. Bij de Geoorde Fuut is er geen reden om af te wijken van de verdeling op basis van het huidige regioaandeel in het landelijke totaal. Omdat er voor de Geoorde Fuut geen aanvullende landelijke opgave is, is er ook geen aanvullende regionale opgave (tabel 4). In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt. Veruit het grootste deel van de Nederlandse niet-broedpopulatie Geoorde Futen is in de rijkswateren te vinden.

Tabel 4. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Geoorde Fuut als niet-broedvogel voor 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. De trend voor de rijkswateren is niet bepaald, echter wanneer het aandeel binnen de rijkswateren meer dan 70% betreft wordt aangenomen dat de trend in deze regio overeenkomt met de landelijke trend.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2050
rijkswateren	1.030	86%	matige afname	860
Zeeland	50	4%	matige afname	40
Noord-Brabant	30	3%	sterke toename	30
Gelderland	30	2%	sterke toename	20
Groningen	20	2%	matige toename	20
Zuid-Holland	10	1%	sterke afname	10
Overijssel	10	1%	matige afname	10
Limburg	10	1%	sterke toename	10
Overige regio's	10	<1%	-	behoud eventuele rust- en foerageerlocaties
Landelijk	1.200	100%	matige afname	1.000

V. Prioritering

De Geoorde Fuut bevindt zich als niet-broedvogel in een GSvI en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

Literatuur

- ARCADIS. 2023. Natuurdoelanalyse Markiezaat, Provincie Noord-Brabant. Versie 28 februari 2023.
- ARTS F.A., HOEKSTEIN M.S.J., VERGEER J.W., VAN KLEUNEN A. & NOORDHUIS R. 2019. Negatieve trends watervogels Natura 2000 Haringvliet en Grevelingen. Deltamilieu rapport 2019-01. DPM, Vlissingen.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL. 2021. European Red List of Birds. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- CRAMP S., SIMMONS K.E.L., FERGUSON-LEES I.J., GILLMOR R., HOLLOM P.A.D., HUDSON R., NICHOLSON E. M., OGILVIE M.A., OLNEY P.J.S., VOOUS K.H. & WATTEL J. 1977. Handbook of the Birds of Europe the Middle East and North Africa. The Birds of the Western Palearctic. Oxford University Press, New York.
- VAN DIJK A. 2018. Geoorde Fuut *Podiceps nigricollis*. Pp. 164-165 in: Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2018, Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- HOEKSTEIN M.S.J., ARTS F.A. & SLUIJTER M. 2018. Watervogels in de Grevelingen 2017-2018. Deltamilieu rapport 2018-07. DPM, Vlissingen.
- KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M. V., BAUER H.-G. & FOPPEN R. P. B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- KRIJGSVELD K.L., SMITS R.R. & VAN DER WINDEN J.R. 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie. Rapport nr. 08-173. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- MINISTERIE VAN LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- PROVINCIE ZUID-HOLLAND. 2022. Natuurdoelanalyse Grevelingen. Versie 14 maart 2022.
- RIJKSWATERSTAAT. 2017. Natura 2000 Deltawateren. Beheerplan 2016-2022.
- VOGEL R., FOPPEN R., VAN DEN BREMER L., VAN TURNHOUT C.A.M. & VAN ROOMEN M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Geraadpleegde websites

- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND. 2021. Geoorde Fuut. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/120>. Geraadpleegd op 16/11/2021.
- WETLANDS INTERNATIONAL. 2021. Waterbird Population Estimates. <http://wpe.wetlands.org/>. Geraadpleegd op 24/11/2021.